

**O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIV TA'LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI
URGANCH DAVLAT UNIVERSITETI**

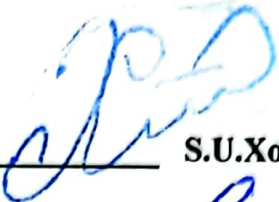
**SPORT METROLOGIYASI
FANINING O'QUV DASTURI**

Bilim sohasi:	100000 – Ta'lim
Ta'lim sohasi:	110000 – Ta'lim
Ta'lim yo'nalishi:	61010300 – Sport faoliyati (kurash)

Urganj – 2024

Mazkur o`quv dastur Urganch davlat universiteti kengashining 2024-yil
“ ___ ” _____ dagi ___-sonli bayonnomasi bilan tasdiqlangan.

O`quv ishlari bo`yicha prorektor:

_____ S.U.Xodjaniyazov

Akademik faoliyat va registrator
departamenti:

_____ G'R. Matlatipov

Mazkur o`quv dastur “Sport faoliyati, pedagogika va psixologiya” fakulteti
Kengashining 2024-yil “ ___ ” _____ dagi yig`ilishida muhokama qilinib,
tasdiqlash uchun tavsiya etilgan. (___-sonli bayonnomasi).

Sport faoliyati, pedagogika
va psixologiya fakulteti:

_____ A.N.Xudayberganov

Mazkur o`quv dastur “Yakka kurash” kafedrasining 2024-yil “ ___ ”
_____ dagi yig`ilishida muhokama qilinib, tasdiqlash uchun tavsiya etilgan (___-
sonli bayonnomasi).

Yakka kurash kafedrasini mudiri:

_____ Z.T.Sherov

Fan/Modul SBMB3606	O'quv yili 2024-2025	Semestr 5	ECTS-Kreditlar 6	
Fan/Modul Tanlov fan	Ta'lim tili O'zbek		Haftadagi dars soatlari 3	
1.	Fan nomi	Auditoriya mashg'ulotlari (soat)	Mustaqil ta'lim (soat)	Jami yuklama (soat)
	Sport metrologiyasi	90	90	180
2.	<p>I.Fanning mazmuni</p> <p>Fanni o'qitishdan maqsad – Jismoniy madaniyat yo'nalishi talabalari uchun "Sport metrologiyasi" fani jismoniy tarbiya va sportda nazoratning zamonaviy nazariyasi va amaliyotining metrologik asoslarini o'rganishni, shuningdek fakul'tetda ta'lim jarayoni va mazmunini amaliy faoliyatga yaqinlashtirishni nazarda tutadi.</p> <p>Fanni vazifasi - -Sport faoliyatini nazorat qilish usullari to'g'risida kerakli nazariy bilimlarni va ulardan amaliy malaka va ko'nikmalar shaklida foydalanish usullarini egallash;</p> <p>-Sportchining musobaqa va trenirovka faoliyatini kompleks nazorat muammolarini echishga tayyor bo'lish va ularni hal etishda ijodiy faoliyat tajribasini shakllantirish;</p> <p>-Yuqorida zikr etilgan har bir nazorat yo'nalishlari bo'yicha olingan ma'lumotlarni tahlil qilish va baholash malaka va ko'nikmalarini egallash.</p> <p>Jismoniy tarbiya va sportdagi o'lchashlar nazariyasi asoslari, variatsion qatorlarni qurish, korrelyatsion va dispersion tahlillarni o'z ichiga olgan.</p> <p>Sportda quyidagilarni nazorat qilish mumkin:</p> <p>-jismoniy tarbiya va sportda kompleks nazoratning nazariy va amaliy metrologik asoslarini o'rgatish;</p> <p>-o' lchash jihozlari da mustaqil ish olib bori shni o' rgatish;</p> <p>kompleks nazorat natijalariga statistik ishlov berish usullarini o'rgatish.</p> <p>II.Asosiy qism (Ma'ruza mashg'ulotlari)</p> <p>1-Mavzu: Sport metrologiyasi faniga kirish. Sport metrologiyasi fani va uning maqsadi va vazifalari. Boshqarish tizimi haqida tushincha. Sport mashg'uloti jarayonini boshqarish. Jismoniy tarbiya va sport fanida sport metrologiyasining o'rni.</p> <p>2-Mavzu: O'lchash nazariyasi asoslari.O'lchash shkalalari. Jismoniy tarbiya va sportdagi parametrlar. O'lchov birliklari. O'lchash aniqligi. funktsional sinama.</p> <p>3-Mavzu: O'lchash natijalariga statistik ishlov berishning asosiy usullari. O'lchash natijalarining bir o'lchamli qatorlari. O'lchash natijalari qatorining asosiy statistik xarakteristikalarini. O'lchash natijalarining o'zaro bog'liqligi. Korrelyatsion tahlil. Regressiya. Dispersion tahlil. Statistik gipotezalar va statistik xarakteristikalarining ishonchligi. funktsional sinama.</p> <p>4.Sportdagi o'lchash xatoliklari. O'lchash aniqligi. Asosiy va qo'shimcha xatoliklar. Absolyut va nisbiy xatoliklar. Tizimli va tasodifiy xatoliklar. Sport metrologiyasida o'lchash obyektlari.</p> <p>5-Mavzu: Testlar nazariyasi asoslari. Testlar nazariyasining asosiy tushunchalari. Testlar ishonchliligi. Baholash ishonchliligi. Testlar mustahkamligi (stabilligi). Testlarning o'zaro mosligi. Testlarning ekvivalentligi. Testlarning informativligi. Informativlik turlari. funktsional sinama.</p> <p>6-Mavzu: Baholash nazariyasi asoslari. Baholash nazariyasining asosiy tushunchalari. Baholashning asosiy vazifalari. Baholash mezonlari. Baholash shkalalari. Testlarni kompleks baholash. Norma (me'yor) lar va ularning turlari. funktsional sinama.</p> <p>7-Mavzu: Kvalimetriya, yoki sifat ko'rsatkichlarini miqdoriy baholash usullari</p>			

Kvalimetriyaning asosiy tushunchalari. Sifat ko'rsatkichlarini kompleks baholash jarayoni. Sifat ko'rsatkichlarini aniqlash usullari. Ekspert baholash usuli. Anketa o'tkazish usuli. funksional sinama.

8.Sportchilar ustidan nazoratning instrumental usullari Tadqiqotlarning instrumental usullari. Harakatlarni qayd etishning foto va video usullari.

9.Bosqichli, Joriy, Tezkor nazorat. Sportchi holati va nazorat turlari. Tezkor nazoratning mazmuni va uni tashkil etilishi. Joriy nazoratining mazmuni va uni tashkil etilishi. Bosqichli nazoratning mazmuni va uning tashkil etilishi. funksional sinama.

10-Mavzu: Sportchilarning texnik va taktik tayyorgarlig nazoratini metrologik asoslari Asosiy tushinchalar. Texnik tayyorgarlikni nazorat qilish. Texnika xajmini nazorat qilish. Taktik mahoratni miqdoriy ko'rsatkichlari. Sportchilarning trenirovka va musobaqa faoliyatini nazorat qilishning metrologik asoslari. Jismoniy tarbiya va sportda qo'llaniladigan texnik vositalar. Sport fanida ilmiy-texnik axborotning ahamiyati. Internet va uning sport fanidagi imkoniyatlari. funksional sinama.

11.Jismoniy tarbiya va sportda majmuaviy nazoratning metrologik asoslari. Majmuaviy nazoratning asosiy muammolari, Jismoniy tarbiya va sportdagi yagona tasniflashning metrologik tavsifi, Sport mashg'ilotlaridagi nazorat, Nazoratda qo'llaniladigan ko'rsatkichlarga talablar, Sport turidagi o'ziga xoslikning muvofiqligi, Shug'ullanuvchilarning yoshi va malaka qobiliyatining mos kelishi, Mashg'ulot jarayonidagi yo'nalishlarning muvofiqligi.

12.Modelli tavsiflar metrologiyasi. Sportda istiqbolni belgilash va tanlash. Istiqbolni belgilashni va ko'p qirrali o'lchov usullarini qo'llash, Dinamikaning qatorlari (vaqtli qatorlar), Tanlashning metrologik asoslari.

13.Jismoniy tarbiya va sport faoliyatida qo'llanadigan texnik vositalar. Sport fanida ilmiy-texnik axborotning ahamiyati. Sportda texnik vositalar, trenajyorlar, trenirovka uchun qurilmalar sportchilarning tezlik-kuch qobiliyatlarini baholashning zamonaviy instrumental va kompyuter texnologiyalari. Internet va uning sport fanidagi imkoniyatlari.

14.Musobaqa faoliyatini nazorat qilishning metrologik asoslari. Nazoratning mazmuni va yo'nalishi musobaqa faoliyati ko'rsatkichlarini qayd etish usullari. Har xil sport turlarida musobaqa faoliyatini qayd etish. Sportning asiklik turlarida musobaqa faoliyatini qayd etish.

15-Mavzu: Sportchilarning jismoniy tayyorgarligini metrologik asoslari Nazoratga umumiy talablar. Tezlik sifatlarini nazorat qilish. Kuch sifatlarini nazorat qilish. Kuch va tezlikning asosiy ko'rsatkichlarini o'lchash. Chidamlilik darajasining nazorati. Egiluvchanlik sifatlarini nazorat qilish. Chaqqonlik (Epchilik)ni nazorat qilish. funksional sinama.

III.Amaliy mashg'ulotlarini tashkil etish bo'yicha ko'rsatma va tavsiyalar
Amaliy mashg'ulotlar uchun quydagi mavzular tavsiya etiladi: Amaliy mashg'ulotlarda talabalar asosiy ma'ruza mavzulari bo'yicha olgan nazariy bilimlari amaliy masalalar yechish, grafik va chizmalar chizish hamda qiyoslab o'rganish asosida yanada boyitiladi. Shuningdek, darslik va o'quv qo'llanmalardan samarali foydalangan holda ilmiy tadqiqotlar o'tkazish orqali talabalar bilimlarini mustahkamlash, malaka va ko'nikmalarini mustahkamlash, mavzular bo'yicha taqdimotlar tayyorlash tavsiya etiladi va o'rgatiladi.

1. Sportdagi o'lchash natijalarini qayta ishlash usublari.

2. O'lchash natijalari qatorining asosiy statistik xarakteristikalari.

3. Dispersion tahlil.

4. O'lchash natijalarining o'zaro bog'liqligi, Korrelyatsion tahlil.

5. O'lchash natijalarining o'zaro bog'liqligi, Korrelyatsion tahlil.

6. Regression tahlil.

7. Testlarning axborotliligi va ishonchligini aniqlash.
8. Testlarning axborotliligi va ishonchligini aniqlash.
9. Sportchilarning tayyorgarligini baholash shkalalar bo'yicha testlash.
10. Sportchilarning tayyorgarligini baholash shkalalar bo'yicha testlash.
11. Sifat ko'rsatkichlarini miqdoriy baholash usublari.
12. Sifat ko'rsatkichlarini miqdoriy baholash usublari.
13. O'quv mashg'ulotlarida trenirovka yuklamalarini nazorat va tahlil qilish.
14. Jismoniy sifatlarni nazorat qilish.
15. Jismoniy sifatlarni nazorat qilish.

V. Mustaqil ta'lim va mustaqil ishlar

Mustaqil ta'lim uchun quydagi mavzular tavsiya etiladi:

1. O'lchash natijalarini standartlash, ularni jadval va grafik usullarda ifodalash.
2. Sport faoliyatida o'lchash jarayonlari, o'lchash vositalari.
3. O'lchashlarga qo'yiladigan talablar.
4. Sport faoliyatida o'lchash usullari va o'lchanadigan xarakteristikalar.
5. Sport faoliyatida o'lchash usullari va o'lchanadigan xarakteristikalar.
6. Sport faoliyatida me'yor normalarini hisoblash.
7. Me'yorning turlari
8. Ekspertiza natijalarini statistik qayta ishlash.
9. Ekspert baholash usuli.
10. Trenirovka yuklamalarini qayd etish usullari.
11. Tezkor nazorat metrologiyasi. Sportchi holatini tezkor baholash.
12. Ikki tanlanma o'lchash natijalari o'zgarish dinamikasini statistik baholash.
13. Student mezonlari.
14. Ahamiyatlilik darajasi. Erkinlik darajasi.
15. Tanlanma asosiy statistik xarakteristikalar.
16. Statistik gipoteza va ularni tekshirish
17. Tanlanma asosiy statistik xarakteristikalar.
18. Sport faoliyatida bashorat qilish va bu jarayonda regression tahlildan foydalanish.
19. Musobaqa faoliyati nazoratining metrologik asoslari. Uning mazmuni va yo'nalishlari.
20. Musobaqa faoliyati nazoratining metrologik asoslari. Uning mazmuni va yo'nalishlari.
21. Sportchi texnikasining hajmi, har tomonlamaligi, effektivligi va o'zlashtirilganligini nazorati
22. Sportchi texnikasining hajmi, har tomonlamaligi, effektivligi va o'zlashtirilganligini nazorati
23. Taktik mahoratning miqdoriy ko'rsatkichi. Ratsional taktikani izlash.
24. Taktik mahoratning miqdoriy ko'rsatkichi. Ratsional taktikani izlash.
25. Sportchilarning jismoniy sifatlarini nazorat qilish.
26. Sportchilarning jismoniy sifatlarini nazorat qilish.
27. Yuklama hajmini va intensivligini nazorat qilish.
28. Yuklama hajmini va intensivligini nazorat qilish.
29. Yuklamaning koordinatsion murakkabligini nazorat qilish. Yuklama qiymatini nazorati.
30. Yuklamaning koordinatsion murakkabligini nazorat qilish. Yuklama qiymatini nazorati.

Mustaqil ta'lim mavzulari ta'labalar tomonidan mustaqil ravishda o'zlashtiriladi.

	Mavzular yuzasidan talabalar mustaqil ish, referat, taqdimotlar tayyorlashi va himoya qilishi tavsiya etiladi.
3.	<p>VI. Fan o'qitilishining natijalari (Shakllanadigan kompetensiyalar)</p> <p>Fanni o'zlashtirish natijasida talaba bilishi kerak: Talabalar "Sport metrologiyasi" fanini o'rganish jarayonida quyidagilarni bajara olishi lozim: -Sportda tanlab olish masalalari, sport natijalarini oldindan aytish, sport model tavsiflari va metrologik talablarni bilishi lozim. Sportdagi o'lchash texnikasi to'g'risida umumnazar bilimlar tizimini tashkil etish, sport metrologiyasining nazariy asoslarini va matematik-statistik uslublarini amalda qo'llay olishi bo'yicha tasavvurga ega bo'lish kerak -Sportchilarning trenirovka va musobaqa faoliyatidagi jismoniy tayyorgarligi, psixologik holat va pedagogik mahoratini oshirish uchun sport metrologiya fani asoslarini bilimni egallash. -Trenirovka mashg'ulotlaridagi yuklarni va natijalarni va ko'rsatkichlarni hosil qilish uchun tajriba material to'plash ko'nikmalariga ega bo'lishi kerak; -Nazorat o'tkazish malaka va bilimlarini qo'llash yo'li bilan texnika va taktikaga, texnik mahoratini oshirishga oid har xil masalalar qo'yish va ularga javoblar topish, shuningdek, jismoniy tarbiya vositalaridan foydalanib, sportchilar mahoratini rivojlantirish bo'yicha malakalariga ega bo'lishi kerak</p>
4.	<p>VII. Ta'lim texnologiyalari va metodlari</p> <p>ma'ruza; individual loyihalar; taqdimotlar qilish; guruhlarda ishlash; "BBB", "Idrok xaritasi metodi.</p>
5.	<p>VIII. Kreditlarni olish uchun talabalar:</p> <p>Fanga oid nazariy va uslubiy tushunchalarni to'la o'zlashtirish, statistik tahlil natijalarini to'g'ri aks ettira olish, o'rganilayotgan jarayonlar va tushunchalar haqida mustaqil mushohada yuritish oraliq nazorat shakllarida berilgan vazifa va topshiriqlarni bajarish, oraliq va yakuniy nazorat bo'yicha yozma ishni topshirishi zarur.</p>
6.	<p>IX. Asosiy adabiyotlar:</p> <p>1. B.B. Musayev, A. Akbarov "Sport metrologiya" Darslik Toshkent 2015-yil 2. B.B. Musayev "Sport metrologiya" O'quv qo'llanma Toshkent 2015-yil</p> <p>Qo'shimcha adabiyotlar:</p> <p>1. A.A. Tolametov "Sport metrologiya" darslik. Toshkent 2010-yil 2. J.X. Umarov, A. Akbarov "Sport metrologiyasi fanidan amaliy mashg'ulotlar" O'quv uslubiy qo'llanma Toshkent 2011-yil</p> <p>Internet saytlar www.lex.uz – O'zbekiston Respublikasi Qonun hujjatlari ma'lumotlari milliy bazasi. www.ziyonet.uz www.arxiv.uz</p>
7.	<p>Namunaviy qo'shimcha fan sport metrologiyasi fan dasturi Urganch davlat universiteti "Sport faoliyati, pedagogika va psixologiya" fakulteti "Yakka kurash" kafedrasida yig'ilishida muhokama qilingan va tasdiqlangan. (2024 yil "____" _____dagi "____" sonli bayonnomasi).</p> <p>Namunaviy qo'shimcha fan sport metrologiyasi fan dasturi Urganch davlat</p>

